

б) збалансованість, окупність, привабливість, диверсифікованість, відповідальність;

в) соціальна адресність, безпечність, споживча новизна, імідж, достовірність;

г) доступність послуги, культура та умови обслуговування.

12. За якими принципами не проводиться оцінювання конкурентоспроможності продукції?

а) протилежності цілей і засобів, врахування особливостей різних сегментів ринку, переважно раціональної поведінки суб'єктів ринку;

б) формування номенклатури критеріїв конкурентоспроможності з врахуванням рекомендованих вимог до продукції та перевищенням обов'язкових вимог;

в) зростання якісних параметрів та кількісної величини оборотних коштів, прискорення інкасації грошових коштів, збільшення розрахунків готівкою;

г) оцінювання з позиції певного суб'єкта ринку, орієнтація на певний тип ринку або на конкретний сегмент ринку.

13. Які виокремлюють методи оцінювання конкурентоспроможності продукції за показниками, на основі яких здійснюється таке оцінювання?

а) статистичний, економетричний, ілюстративний, математичний;

б) диференційований, комплексний, змішаний;

в) прямі, непрямі;

г) розрахунково-аналітичний, матричний, графічний.

14. Оберіть методи, які належать до розрахунково-аналітичних методів оцінювання конкурентоспроможності продукції:

а) органолептичні, реєстраційні, вимірювальні, соціологічні;

б) експериментальні, розрахункові, статистичні, аналітичні, маркетингові;

в) комерційні, техніко-економічні, нормативно-правові;

г) модель Розенберга, модель з ідеальною точкою, оцінювання на основі рівня продажів.

15. Якість продукції – це:

а) сукупність властивостей продукції, які обумовлюють її здатність задовольняти певні потреби відповідно до її призначення;

б) механізм виготовлення виробів, призначених для власних потреб підприємства;

в) об'єктивна необхідність розвитку суспільних форм організації виробництва;

г) можливість зменшити витрати підприємства.

Література: 2, 10, 11, 13, 17-20, 26, 27, 30, 31, 34-41, 42, 45-62.

Тема 9. Управління конкурентоспроможністю туристичного підприємства.

План семінарського заняття

1. Сутнісна характеристика поняття «конкурентоспроможність підприємства».
2. Системно-процесний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства.
3. Організаційно-економічна структура механізму забезпечення конкурентоспроможності підприємства.
4. Систематизація та розрахунок показників оцінювання конкурентоспроможності підприємства.
5. Прогнозування стану конкурентоспроможності підприємства.

Питання для самостійного вивчення

1. Чинники, що визначають рівень конкурентоспроможності підприємства.
2. Принципи оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємства.
3. Класифікація методів оцінювання конкурентоспроможності підприємства.
4. Характеристика комплексних методів оцінювання конкурентоспроможності підприємства.
5. Бенчмаркінг як інструмент управління конкурентоспроможністю підприємства.
6. Визначення інтегрального показника конкурентоспроможності методом бажаності.
7. Розробка та побудова моделі конкурентоспроможності туристичного підприємства.
8. Графічна інтерпретація моделі оцінювання конкурентоспроможності підприємства.
9. Послідовність побудови та графічна інтерпретація моделі досконалої конкуренції.
10. Аналіз конкурентоспроможності маркетингової діяльності підприємства.
11. Типологія бізнес-організацій та особливості забезпечення їх конкурентоспроможності.

Теми рефератів

1. Трансформація економічної категорії конкурентоспроможності підприємства.
2. Системні взаємозв'язки конкурентоспроможності на макро- і макрорівнях.
3. Механізм забезпечення конкурентоспроможності підприємства.
4. Взаємозв'язок фінансово-економічного стану і конкурентоспроможності підприємства.
5. Сутність і критерії фінансово-економічного механізму забезпечення конкурентоспроможності роздрібного торговельного підприємства.
6. Методи оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємства.
7. Критерії та показники конкурентоспроможності підприємства.

8. Інтегральне оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємства.
9. Економічна діагностика конкурентоспроможності підприємства.
10. Ресурсне забезпечення конкурентоспроможності підприємства.
11. Підвищення ефективності управління фінансово-економічним механізмом забезпечення конкурентоспроможності підприємств.
12. Чинники конкурентоспроможності та їх вплив на фінансово-економічний стан підприємства.
13. Ефективність механізму забезпечення конкурентоспроможності підприємства.
14. Вибір стратегічних напрямів забезпечення конкурентоспроможності підприємства.
15. Реалізація стратегії підвищення конкурентоспроможності підприємства.
16. Резерви підвищення конкурентоспроможності підприємства на внутрішньому ринку.

Тести

1. В яких економічних теоріях не розглядалось поняття «конкурентоспроможність підприємства»?
 - а) теорії меркантилізму;
 - б) теорії конкурентних переваг;
 - в) теорії великого вибуху;
 - г) теорії інтелектуального лідерства.
2. Оберіть визначення, яке найбільш повно висвітлює сутність поняття «конкурентоспроможність підприємства»:
 - а) характеристика, яка відображає відповідність певної продукції конкретним потребам споживача, що включають переваги й вимоги до споживчих властивостей продукції та витрати на її придбання;
 - б) механізм ефективного використання конкурентних переваг з метою реалізації стратегічних цілей господарсько-фінансової діяльності та забезпечення соціально-економічних потреб споживачів;
 - в) самоврядна статутна організація, що утворюється на засадах угоди та рівноправності з метою представництва і захисту законних інтересів роботодавців;
 - г) суб'єкт господарювання, створений юридичною особою (або) громадянином шляхом об'єднання їх майна і участі в підприємницькій діяльності.
3. Відмінності авторських позицій щодо трактувань конкурентоспроможності підприємства не пов'язані з ...
 - а) обмеженням поняття конкурентоспроможності системою внутрішньо регіонального, національного, світового ринкових середовищ;
 - б) ототожненням конкурентоспроможності підприємства та конкурентоспроможності продукції;
 - в) демографічною ситуацією в державі та її транскордонною по-

літикою;

г) системою структурних елементів ресурсного потенціалу підприємства.

4. Оберіть визначення, яке найбільш повно висвітлює сутність поняття «конкурентоспроможність підприємства»:

а) метод, що ґрунтується на визначенні норм витрат різних ресурсів і забезпеченні на цій основі необхідного випуску продукції;

б) свідомо обґрунтоване визначення та підтримання необхідних пропорцій розвитку підприємства;

в) сукупність спеціальних знань і практичних навичок, що визначають ступінь підготовленості працівника до виконання професійних функцій;

г) певний аспект менеджменту підприємства, спрямований на формування, розвиток та реалізацію конкурентних переваг та забезпечення життєздатності підприємства як суб'єкта економічної конкуренції.

5. Яка мета управління конкурентоспроможністю підприємства?

а) поліпшення демографічної ситуації на території функціонування підприємства;

б) забезпечення життєздатності та сталого функціонування підприємства за будь-яких економічних, політичних, соціальних та інших змін у його зовнішньому середовищі;

в) розширення прав та свобод споживачів продукції підприємства;

г) удосконалення договірних взаємовідносин із політичними та благодійними організаціями.

6. Яким є об'єкт управління конкурентоспроможністю підприємства?

а) структурні зміни конкурентного середовища у зв'язку з підвищенням рівня державного контролю податкових зобов'язань;

б) сукупність фінансово-економічних програм підприємства щодо поліпшення соціальної відповідальності на ринку;

в) участь підприємства у державних програмах із поліпшення територіальної інфраструктури території функціонування;

г) рівень конкурентоспроможності, необхідний і достатній для забезпечення життєздатності підприємства як суб'єкта економічної конкуренції.

7. До суб'єктів управління конкурентоспроможністю підприємства не належать:

а) власник підприємства;

б) лінійні менеджери операційних підрозділів підприємства;

в) благодійні та громадські організації;

г) державні та відомчі управлінські структури й органи.

8. Які функції не виконує система управління конкурентоспроможністю підприємства?

а) планування;

б) цілевстановлення;

в) екологічного контролю;

г) мотивація.

9. Завдяки якій функції забезпечується використання мотиваційних (як економічних, так і психологічних) регуляторів активності суб'єктів управління конкурентоспроможністю підприємства?

- а) планування;
- б) цілевстановлення;
- в) екологічного контролю;
- г) мотивація.

10. Які принципи не є базовими у системі управління конкурентоспроможністю підприємства?

- а) системності управління, цільової спрямованості, гнучкості, наукової обґрунтованості управління;
- б) ринкової орієнтації, етапності, зіставності управлінських рішень при аналізі їх варіантів;
- в) індексації, санації, девальвації, комплексного державного контролю;
- г) багатоваріантності, комплексності, збереження та розвитку конкурентних переваг підприємства.

11. За яким принципом передбачається генерація альтернативних варіантів розвитку подій при системі управління конкурентоспроможністю підприємства?

- а) єдності теорії та практики управління конкурентоспроможністю підприємства;
- б) збереження та розвитку конкурентних переваг підприємства;
- в) багатоваріантності;
- г) ранжування об'єктів управління за їх важливістю.

12. Який блок не належить до схеми організаційно-економічного механізму системи управління конкурентоспроможністю підприємства?

- а) вибір конкурентної стратегії підприємства;
- б) інформаційне забезпечення системи внутрішнього управління;
- в) реформування системи управління персоналом і трудовою мотивацією;
- г) бюджетування програм створення фонду благодійної допомоги населенню з низьким рівнем доходів.

13. Оберіть складові (критерії) механізму забезпечення конкурентоспроможності підприємства:

- а) кадрова, майнова, товарна, організаційна;
- б) диверсифікації та планування виробництва, реорганізація системи внутрішнього обліку й аналізу, удосконалення внутрішнього фінансового менеджменту;
- в) маркетингова, фінансово-інвестиційна, силова, інноваційна, соціальна, техніко-технологічна, логістична підсистеми;
- г) комплексність, гнучкість, етапність, ринкова орієнтації.

14. Який з етапів оцінювання конкурентоспроможності підприємства є першим?

- а) визначення мети комплексного оцінювання конкурентоспроможності підприємства;

б) розрахунок інтегрального показника конкурентоспроможності підприємства;

в) формування та систематизація показників для розрахунку параметра оцінювання конкурентоспроможності підприємства;

г) визначення кола підприємств-конкурентів з урахуванням критеріальних ознак.

15. Які критеріальні ознаки не є важливими для визначення кола підприємств-конкурентів у процесі оцінювання конкурентоспроможності підприємства?

а) ідентичність профілю діяльності з урахуванням широти, глибини та сталості асортименту товарної пропозиції;

б) порівняльність фаз життєвого циклу підприємств та наявність доступу і рівність можливостей щодо ресурсного забезпечення підприємства в ринковому середовищі;

в) технологічна структура виробничих інвестицій та необхідний їх обсяг для реалізації програм розвитку;

г) єдиний внутрішньорегіональний ринок діяльності або його певний сегмент, визначений у межах району.

16. До якої складової конкурентоспроможності підприємства належать такі показники, як оборотність товарних запасів, коефіцієнт стійкості асортименту товарів, середній індекс цін товарів, широта асортиментних позицій?

а) кадрової;

б) товарної;

в) фінансово-інвестиційної;

г) майнової.

17. До якої складової конкурентоспроможності підприємства належать такі показники, як фондозабезпеченість, індекс постійного активу, коефіцієнт абсолютної ліквідності?

а) кадрової;

б) товарної;

в) фінансово-інвестиційної;

г) майнової.

18. Оберіть формулу розрахунку інтегрального показника конкурентоспроможності підприємства:

а) $\sqrt{\sum_{p=1}^k (Z_{ip} - Z_{0p})^2}$;

б) $\sqrt{\sum_{p=1}^k Z_{0p}^2}$;

в) $\sum_{p=1}^k (Z_{ip} - Z_{0p})^2$;

г) $\sqrt{\sum_{p=1}^k \frac{(Z_{ip} - Z_{0p})^2}{100}}$,

де Z_{ip} – часткові параметри оцінювання конкурентоспроможності i -го підприємства; Z_{0p} – еталонне значення часткового параметра оцінювання конкурентоспроможності підприємства.

Завдання 2

Оцінити конкурентну силу та рівень конкурентоспроможності підприємства 1. Вихідна інформація про силу конкурентних позицій підприємства та його основних конкурентів наведена в таблиці. Шкала вимірювання – від 0 до 10 балів.

Результати експертного опитування конкурентоспроможності підприємства

Чинники конкурентоспроможності	Вага	Підприємство 1	Конкуренти			
			1	2	3	4
Якість продукції	0,10	8	5	10	1	6
Ділова репутація	0,10	8	7	10	1	6
Рівень витрат	0,20	5	10	3	1	4
Технічний потенціал	0,05	10	1	7	3	8
Розробка та реалізація інновацій	0,10	9	4	10	5	1
Кадровий потенціал	0,20	5	7	10	1	4
Фінансовий стан	0,15	5	10	7	3	1
Менеджмент	0,10	9	4	10	5	1

Зробити висновки.

Література: 2, 3, 10, 11, 13-18, 26, 27, 30-41, 43, 45-62.

Тема 10. Соціальна відповідальність і конкурентоспроможність підприємства.

План семінарського заняття

1. Економічна сутність соціальної відповідальності.
2. Основні засади концепції соціальної відповідальності підприємства.
3. Соціальна відповідальність як складова забезпечення конкурентоспроможності підприємства.
4. Роль консолідованої соціальної відповідальності в системі управління конкурентоспроможністю підприємства.
5. Система заходів з підвищення рівня соціальної відповідальності та конкурентоспроможності підприємства.
6. Інструменти забезпечення соціальної відповідальності та конкурентоспроможності підприємства.

Запитання для самоконтролю

1. Охарактеризуйте сутність поняття «соціальна відповідальність».
2. Які Вам відомі види соціальної відповідальності? Охарактеризуйте їх.